

לא ככה היינו מצפים להתחיל את שבת.

המלאכה האחרונה, הכי פחות מעשית, מה בכלל מלאכה בה? איך זה שמתחילים מ-

הגדרת המעברים בין פנים וחוץ.

*

נכון, אולי פתאום נהיה לנו ברור יותר, עם כל מה קורה פה, שלחפץ יש משמעות אחרת כשהוא ברשות היחיד או ברשות הרבים, שהוצאה של חפץ מרשות אחת והנחתו ברשות אחרת- אכן יוצרת משמעות חדשה בעולם,

*

ובכל זאת ניסיתי לקבל תשובות טובות יותר, שאולי ילמדו אותנו לא רק על המלאכה הזו, אלא גם על שבת: למה מלאכת הוצאה לא רק נבחרה לפתוח את מסכת שבת, אלא מוקדשים לה הכי הרבה דפים (וזוה בלי לספור את עירובין)? 12 סיבות ולמידות עד כה, מוזמנים להוסיף.

*

1. המעבר בין רשות היחיד למקום הציבור (ולהיפך)- הוא מהותי לשבת.

שבת שמבודדת אותנו מההמוניות, מהתקשורת, מהמידע האינסופי של העולם- וגורמת לנו להתבונן יותר פנימה, בעצמנו, בבית, גג ב100 מטר של הקהילה. שבת היא זמן להבין מה בכלל יש אצלנו, ברשות היחיד. להודות עליו, להתרכז. לחשוב רגע מה צריך להיות בחוץ, את מה אנחנו רוצים להוציא, ולמה אנחנו נותנים להיכנס פנימה.

*

2. מכל 39 מיני המלאכות, היצירות של האדם בעולם- זו הכי נפוצה.

אנחנו כל הזמן מזיזים חפצים, מרשות היחיד לרשות הרבים, ולהיפך, וברשות הרבים- נותנים להם משמעות חדשה, בלי לחשוב על זה בכלל.

אמנם התרגלנו שיש "עירוב" כמעט בכל מקום, ואנחנו לא כל כך חושבים על העשייה הזו- אבל תעשו שבת בשטח או בישוב בלי עירוב-

זה הדבר הראשון (וכנראה הכי מורכב) שתצטרכו לדאוג לו (מניסיון).

*

3. אגב עירוב- איך הקהילה שלנו הייתה נראית, אם היינו עושים עירוב כמו פעם,

בלי "רשותו של ראש העיר", ובלי רב עיר שהיה דואג לנו-

אלא ממש לוקחים פיתה מכל שכן ושכן שגר בבניין או בשכונה,

כדי ליצור עירוב וקהילה משותפת?

שבת זו הזדמנות להגדיר מחדש מי הקהילה שלנו, ואיזה קשרים אנחנו יוצרים בה.

*

4. הפתיחה למסכת מנגידה, ובצדק, בין **כוונה טובה למעשה טוב**.

העני עומד בפתח (בשבת), ובעל הבית רוצה להוציא לו משהו-

לא. לא מוציאים ולא מכניסים חפצים בשבת.

(מה כן? תיתן לו כבר ביום שישי, שיהיה לו, שלא ידאג!

או אולי- אם הגענו למצב כזה- תכניס את העני בשבת הביתה, לאכול אתך.)

לא רק הכוונה חשובה, אלא יש גם דרך, יש טיימינג ויש סדרי עדיפויות.

מעשה טוב אמיתי צריך להיות חלק מכללי התמונה המלאה.

*

5. כרונולוגית- זו המלאכה הראשונה שניתקל בה,

והיא זו שמצריכה הכי הרבה **הכנה מראש**.

ברגע שהדלקנו נרות- כנראה לא נמהר לקצור, לחרוש, או לתפור משהו.

אבל אולי נצטרך לקחת סידור לבית כנסת, או מאכל שהכנו לארוחה.

שבת זה משהו שצריך להתכונן אליו, לחשוב מה אני צריך כדי לשבות.

*

6. זו "מלאכה גרועה", כן (בלשון הגמרא, לא המצאתי)-

אין בה כמעט מאמץ פיסי, או אפילו שינוי ברור וניכר לעין במבט ראשוני.

ודווקא לכן היא, כשמבינים אותה היא מחדדת מה **בין עבודה למלאכה-**

היא גורמת לנו לחשוב **מתי אנחנו סתם מתאמצים, ומתי אנחנו יוצרים שינוי** מהותי בעולם.

*

7. ויותר מזה, היא מסבירה את הצירוף "**מלאכת מחשבת**":

מצד אחד- יש בה **פעולה ברורה**

(העברה של חפץ מקום א, למקום ב, לפי הגדרים)

מצד שני- **המחשבה והכוונה** מאוד משנה במלאכה הזו:

(אם אדם עקר את החפץ במחשבה להניחו במקום המותר- פטור,

גם אם בפועל סיים את ההנחה במקום אסור. (ה))

*

8. היא מלמדת אותנו **שיש משמעות לביטול המחשבה, לחרטה באמצע הפעולה-**

אדם שעקר חפץ מחצר אחת וכבר התחיל להעבירו באוויר הכרמלית-

מותר לו להחזיר לאותה חצר (רשות היחיד)- אבל לא לחצר אחרת (רשות היחיד אחרת)

למה? כי אם הוא מחזיר לחצר הראשונה, התבטלה המחשבה שלו להוציא את החפץ מהחצר.

*

9. וזה אולי אחד המגניבים (בעיניי) שמתגלים כבר במלאכה הזו,

והוא ההבדל בין פעולה ביחיד לפעולה בשניים ויותר (כשהפעולה יכולה להיעשות ביחיד!)

ברגע שאדם שני מצטרף לפעולה- הוא משנה את המחשבה של הראשון.

גם אם זה לא נראה ככה.

<אם אדם זורק חפץ (שינחת במקום אסור!), ואדם שני מתקדם אל החפץ, ותופס אותו קצת לפני המקום שהיה נופל (ועדיין תופסו בתוך התחום האסור)- הראשון פטור (וגם השני כמובן), והמלאכה נחשבת שנעשתה בשניים, כי השני שינה את התכנון של הראשון, למרות שהשני לא יצר שינוי משמעותי בתוצאה אלא רק בתכנון. (ה)

*

10. זו מלאכה שמפני שהיא לא ברורה בצורה אינטואיטיבית,

מידע כללי (בשונה מ"הדלקת אש" למשל)-

היא מכריחה אותנו, כדי לעשות את הדימויים הנחוצים,

להבין מה המקור למלאכות היצירה-

המשכן ומחנה ישראל במדבר

(האם דומה זורק באוויר למושיט בקרשים? מהי רשות הרבים של דגלי מדבר?)

*

11. אם שבת היא אתחול מחדש של המחשבה שלנו על זמן,

המלאכה הזו היא מלאכה שמחייבת להגדיר מהו מקום, ומהן סוגי הרשויות שיש למקום.

מה הגבולות שלו, מהו מקום ביניים, מי אחראי על מה ואיזה מקום שייך למי,

מה הופך מקום לרשות היחיד, או הרבים- בעיצוב או בשימוש בפועל-

מהו מקום בעל ערך ומהו מקום פטור.

(לשבת יש הקבלה כמובן לה-מקום, המשכן או המקדש, אבל במובנים אחרים)

*

12. שתיים שהן ארבע בפנים, ושתיים שהן ארבע בחוץ-

המלאכה הזו מזמינה דיון (לוגי, לשוני וצירי-גרפי)

ביסודות שחיוניים כדי להבין את הכל:

שוגג ומזיד, דאורייתא ודרבנן, אסור, פטור ומותר,

מעשה פעיל ומעשה סביל (לא עביד מעשה)

עיקר וגזירה, ביטול מחשבה ושינויה.

ובכלל זו מלאכה שמכינה את העקרונות, את ההבנה,

ורק אחריה אפשר לדבר (במשניות הבאות)-

על איך מתכוננים בפועל לשבת.

*

[מקור: שבת א' משנה א (דפים ב. עד ט.)]

*

שבת שלום!